Ποῦ προσμένει θλιμένη ἐκεῖ μέσα νὰ φτάσῃ
Ὅση στὸν ἴσκιο σου δύναμη ὀμορφιᾶς εἶχει μάσει.

Ὦ γλυκόπνοη! γύρνα καὶ πάλι κρατῶντας
Τὴ χρυσόχορδη λύρα, διθυράμβους καινούριους [ν' ἀρχίσῃς.
Τῶν συντριμμῶν ἡ ψυχὴ τὴ φωνή σου ἀγροικῶντας
Σιγαλὰ τὸ σκοπὸ θὰ κρατῇ. Κι ἂν θὰ στήσῃς
Βακχικοὺς ξεχασμένους χορούς, τὸ τραγοῦδι
Θὰ χυθῇ μ' ἅγια ὁρμὴ κι ἀπαλὸ σὰν τὸ χνοῦδι.

Τῆς ἐλιᾶς τἀσημόφυλλα κοίτα πῶς γέρνουν·
Ἀσχταροῦν τὸ θεϊκὸ μέτωπό σου νἀγγίξουν.
Τ' ἀκρογιάλια ἀγεράκια γητεμένα σοῦ φέρνουν
Τὸν ἀνθόσπαρτο δρόμο, ποῦ ξέρεις, νἀνοίξουν.
Στ' ἀγιοτόπια τὴ φλόγα ἂν δὲ βρῇς ἀναμένη,
Στὴν καρδιά μας καὶ πάλι ἀναψέ τη νὰ μένῃ.

Εἶν πάλι! μαζί σου νὰ ξανάρθουν κ' οἱ Χάρες,
Νὰ στολίσουν τοῦ νοῦ πανηγύρια καὶ γιορτὲς τῆς [Εἰρήνης.
Κι ἂν δὲ σμίξῃ ἡ φωνή σου μὲ πολέμων ἀντάρες,
Στῆσε τρόπαια Δόξας—ὅπως ξέρεις νὰ στήνῃς—
Στὴν καρδιά, στὴν ψυχὴ καὶ στοῦ νοῦ τὰ βαθιά.
Ποῦ θὰ φέρῃ τῶν ἔργων ἡ νικήτρα ὀμορφιά.

Ἀνοιξέ το καὶ πάλι τἀηδονόλαλο στόμα,
Τῆς Ἀγάπης ἡ φλόγα, ἡ λαχτάρα τῆς Δόξας, παν- [τοῦ νὰ χυθοῦν.
Ἡ πηγὴ τῆς Ἀλήθειας δὲ στέρεψε ἀκόμα.
Δεῖξε πάλι τὸ δρόμο τοῦ κήπου, ποῦ οἱ δάφνες [ἀνθοῦν.
Ὦ γλυκόφωνη! ἀρχίνα χορό, ποῦ θὰ σείσῃ
Τὶς καρδιὲς γιὰ νὰ νοιώσουν τὸ τρανό σου μεθήσι.

Τοῦ παλιοῦ τραγουδιοῦ κάθε ἀκοίμητος ἦχος,
—Τραγουδιοῦ, ποῦ τὴ Δόξα λογιάζει μητέρα—
Δὲ θὰ νοιώσῃ τὸ διάβα σου δίχως
Νὰ τρικυμίσῃ βαθιὰ τὸν ἀνάλαφρο ἀθέρα.
Γύρνα πάλι! νὰ στήσῃ στὴν ψυχὴ θαρρετὴ
Τὸ τρισθεμέλιωτό της παλάτι ἡ παρθέν' Ἀρετή.

ΗΛΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ

— Εἶναι ἀλήθια πὼς ὁ παππᾶς σου εἶχε ξεκόψει μὲ τὴ γιαγιά σου;
— Ἀλήθια...
— Σὰ δὲ ντραπήκανε, τέτοιοι γέροι.

ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

Ο ΦΑΟΥΣΤ

Ἕνας κοσμογυρισμένος Ρωμιὸς ποὺ εὐτύχησε νὰ ἰδεῖ τὸν «Φάουστ» καὶ στὸ Βερολῖνο καὶ σ' ἄλλα φημισμένα θέατρα τῆς Εὐρώπης, μᾶς ἔλεγε τὴν Κυριακὴ βράδυ, στὸ φουαγιὲ τοῦ Βασιλικοῦ, ὕστερ' ἀπὸ τὴν παραμυθένια νύχτα τῆς Βαλπούργης, πὼς γιὰ τὴν Ἀθήνα ἡ παράσταση τοῦ «Φάουστ» εἶναι μιὰ πρόοδο σημαντική, ποὺ μονάχ' αὐτὴ εἶναι ἀρκετὴ νὰ τήνε βάλει πλάϊ σὲ κάθε πόλη τῆς Εὐρώπης ποὺ γέρασε πιὰ στὸν πολιτισμό.

Τὴν παρατήρηση τοῦ κοσμογυρισμένου Ρωμιοῦ δὲν τήνε βρήκαμε καθόλου ὑπερβολική. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, σκεφτήκαμε, εἶδε κι ἄλλον κόσμο, καταλαβαίνει κι ἀπὸ Τέχνη, εἶναι κι ἄνθρωπος ποὺ δὲ ροβᾶται, ὅπως τὸ παθαίνουμε οἱ περισσότεροι Ρωμιοί, νὰ λέει τὸ καλὸ—πάει λοιπὸν νὰ πεῖ πὼς ἔχει δίκιο καὶ πὼς ἔτσι θἄναι τὸ πρᾶμα.

Μιὰ κρίση λοιπὸν αὐτὴ γιὰ τὴν παράσταση. Ἔχουμε τώρα κι ἄλλη μιὰ—Ρωμιὸς κι ὁ δεύτερος κριτικός—γιὰ τὸ ἀθάνατο ἔργο:

—Ὅποιος δὲ θαμάζει τὸν «Φάουστ», μὰ τολμάει καὶ νὰ τόνε κρίνει, εἶναι γαΐδαρος!

Κρίση γιὰ τὴν μετάφραση δὲν κάνουμε. Ὁ κ. Χατζόπουλος, μαθαίνουμε, ἔδωσε στὸ «Νουμᾶ» δυὸ τρία κομάτια ἀπ' αὐτὴ κι ὅσοι καταλαβαίνουν ἀπὸ ποίηση ἂς τὰ κρίνουν.

* *
*

Ἕνα ἀπὸ τὰ κομάτια ποὺ θὰ δημοσιέψει στὸ σημερνὸ φύλλο ὁ «Νουμᾶς», εἶναι καὶ τὸ τραγούδι τῆς ἀνέμης. Ἀντιγράφουμε δῶ τὶς τέσσερεις πρῶτες στροφὲς τοῦ ἴδιου τραγουδιοῦ ἀπὸ μιὰ ἄλλη, τυπωμένη, μετάφραση καὶ σφαλνοῦμε τὸ στόμα μας:

Οἴμοι, ἠρεμίαν
οὐδαμοῦ εὑρίσκω!
Ἄλγος τὴν καρδίαν
μοῦ συντρίβει! Θνήσκω!

Ὅπου λείπ' ἐκεῖνος,
δι' ἐμὲ κλαυθμών!
Πᾶς ὁ κόσμος θρῆνος,
ἄπειρος κευθμών!

Πᾶσα μοι δονεῖται
φεῦ! ἡ κεφαλή!
Καὶ ὁ νοῦς χλονεῖται,
καὶ μὲ πυρπολεῖ!

Δι' ἐκεῖνον μένω
ἐπὶ τῆς φλιᾶς,
δι' αὐτὸν πηγαίνω
εἰς τὰς ἀγυιάς!

* *
*

Ὁ κριτικὸς τῶν σαλονιῶν κ. Πὼπ ἀποκάλεσε τὴ γλῶσσα ποὺ μεταχειρίστηκε ὁ Χατζόπουλος στὴ μετάφρασή του, «γλῶσσα τῆς ταβέρνας». Ἂν εἶναι γλῶσσα τῆς ταβέρνας αὐτή, τότε ἡ γλῶσσα τοῦ «Οἴμοι ἠρεμίαν» εἶναι γλῶσσα τῶν σαλονιῶν. Μήπως θὰ μᾶς πεῖτε ὕστερ' ἀπ' αὐτὴν τὴν παρατήρηση, παρακαλοῦμε, πὼς δῶ κι ἐμπρός θὰ πηγαίνετε στὶς ταβέρνες γιὰ νἀκοῦτε τὴν εὐγενικιὰ γλῶσσα καὶ θὰ φεύγετε μίλια καὶ μίλια ἀπὸ τὰ σαλόνια ποὺ μιλᾶνε γλῶσσα βρώμικη, ποὺ πέρτουν ἀπὸ πάνω της, σὰ σκουλήκια, οἱ φλιαὶ καὶ οἱ κευθμῶνες;

Ὅ,τι κατάφερε ὁ Χατζόπουλος μὲ τὴν εὐγενικιά, μὲ τὴν ἐμπνευσμένη, μὲ τὴ ζωντανὴ μετάφρασή του, εἶνε μεγάλο, πολὺ μεγάλο. Δὲν ἐσεβάστηκε μονάχα τὸν Γκαῖτε κι δὲ μᾶς ἐχάρισε μονάχα πιστὸ κ' εὐσυνείδητο «ἐκμαγεῖο» τοῦ μεγάλου ἔργου, μὰ καὶ μᾶς ἔκανε νὰ χαροῦμε τὴν ὀμορφάδα καὶ τὴ λεβεντιὰ τῆς γλώσσας μας τῆς ζωντανῆς, τῆς ἐθνικῆς μας γλώσσας, ποὺ ἀποδείχτηκε μιὰ ἀκόμη φορὰ ἱκανὴ νὰ ντύσει μὲ πλούσια καὶ φανταχτερὴ φορεσιὰ καὶ ἀριστοκρατικώτερο κορμί.

Σὲ τέτια χέρια ἂν ἔπεφτε κ' ἡ Ὀρέστεια, δὲ θὰ γινόντουσαν τὰ περσινὰ μασκαραλήκια κι ὁ κόσμος θὰ καπέλωνε τοὺς δασκάλους μόλις κάνανε νὰ τοῦ μιλήσουνε γιὰ βεβήλωση τοῦ ἀρχαίου τραγικοῦ.

ΚΑΠΙΟΣ

Η ΛΙΜΝΗ

Στὴν ἄκρια της στέκουμαι καὶ κοιτάζω. Φτάνει σὲ μένα τῆς Ἴσαρας τὸ γάργαλο κύλισμα, σὰ νανούρισμα τῆς Φύσης. Μαγέφτε με, ὀμορφάδες ὁλοζώντανες, καὶ τοῦ ὀνείρου μου φανεώρστε μου τὸν κόσμο. Τἀτάραχο νερὸ ποὺ ἕνα βῆμα μακριά μου μακρένεται ἂς γίνει ὁ μαγικὸς καθρέφτης ποὺ θὰ μοῦ δείξει τὸ μεγάλο πόθο. Ὦ δέντρα κ' ἐτιὲς κλαίουσες, ποὺ

ἀφτὸ ποὺ λέω ἔκανα τὴ δοκιμή, γιατὶ ἔδωσα χάρισμα 255 κομμάτια βιβλία ἀπὸ τὸ σύγραμά μου «ἡ Γλῶσσα μας» γραμμένο στὴν καθαρέβουσα σ' ὅλους τοὺς βουλευτάδες κ' ὑπουργούς. πιστέβω ὅμως πὼς δὲν τὸ διάβασαν πολλοὶ γιατὶ δὲν εἶχα νὰ πλερώσω καὶ «ντὶς παρασί». «Ἔ μᾶς πλερώνετε, ἔ διαβαζουμένε» λέν' οἱ γραμματισμένοι μας, ὅπως ὁ Χιώτης στὴν κωμωδία τοῦ Γιακωβάκη Νερουλοῦ». Οἱ βουλευτάδες ὅμως ἦταν πάλι πολὺ καλύτεροι ἀπὸ τοὺς ἀθρώπους τοῦ Πανεπιστήμιου, ποὺ δὲ μοῦ μοίρασαν ἀκόμα ὡς τώρα τὰ βιβλία ποὺ ἔδωσα νὰ μοιραστοῦν χάρισμα στοὺς καθηγητάδες τοῦ Πανεπιστήμιου, ὅσο κι ἂν πῆγα πολλὲς φορὲς στὸ Πανεπιστήμιο γι ἀφτὴ τὴ δουλιά. Δὲ θέλουνε νὰ διαβάσουν τὸ βιβλίο μου, βλέπετε, μὴν τύχει καὶ μᾶς πονέσουν γιὰ τὰ βάσανα ποὺ μᾶς κάνουν.

Θέλω ὅμως κ' ἔχω καὶ τὴν ἀπαίτηση νὰ μᾶς δειξουν οἱ δασκάλοι πρῶτα πρῶτα σὲ ποιὸ ἄλλο μέρος ἄφησαν οἱ γραμματισμένοι τὴ γλώσσα τοῦ λαοῦ κ' ἔφτιασαν ἄλλη δική τους, καὶ κατόπι σὲ ποιὸ ἔθνος γίνεται ἀφτὸ ποὺ γίνεται σ' ἐμᾶς, νὰ μὴν μπορέσει ὁ πιὸ ξυπνὸς ἄνθρωπος νὰ μάθει ὅπως πρέπει τὴ σημερινή του γλώσσα, θυσιάζοντας γι ἀφτὸν τὸ σκοπὸ ὅλη του τὴ ζωή.

Ὕστερα ἀπ' ἀφτὰ τὰ δυὸ πράματα θέλω νὰ μᾶς δεῖξουν οἱ δασκάλοι ἂν ἀφτοὶ μὲ τὴν καθαρέβουσά τους δὲ βασανίζουν καὶ δὲν τιμωροῦν τὸ δικό μας ἔθνος χειρότερα ἀπὸ κάθε τύραννο κι ἀπὸ κάθε ὀχτρό.

Γιατὶ νὰ τί γράφει ὁ Αἰλιανὸς στὴν Ποικίλη Ἱστορία του (Ζ'. βιβλίον 15). «Ἡνίκα τῆς θαλάσσης ἦρξαν Μιτυληναῖοι, τοῖς ἀφισταμένοις τῶν συμμάχων τιμωρίαν ἐκείνην ἐπήρτησαν, γράμματα μὴ μανθάνειν τοὺς παῖδας αὐτῶν, μηδὲ μουσικὴν διδάσκεσθαι, πασῶν κολάσεων ἡγησάμενοι βαρυτάτην εἶναι ταύτην, ἐν ἀμαθίᾳ καὶ ἀμουσίᾳ καταβιῶναι».

Καὶ νὰ τί μᾶς ἔκαναν κι ἀφτοὶ μὲ τὴν καθαρέβουσά τους Κατώρθωσαν νὰ μὴ διαβάζει ὁ λαός μας μήτε βιβλία, μήτε περιοδικά, μήτε φημερίδες, μήτε τὸν κόβει τίποτις ποὺ δὲ διαβάζει. Τὸ ξηγήσαμε καὶ τ' ἀποδείξαμε στὸ πρῶτο βιβλίο μας ἀφτὸ τὸ πρᾶμα ἐξὸν πολλὲς ἄλλες μαρτυρίες, καὶ μὲ τὴ διπλὴ μαρτυρία τοῦ καθηγητῆ κ Ν. Καζάζη καὶ τοῦ πρὶν ὑπουργοῦ τῆς παιδείας, τοῦ μακαρίτη Σ. Ρώμα. Παρν. Δ'. τόμ. σελ. 273—4. Τώρ' ἀναφέρουμε καὶ τὴ μαρτυρία τοῦ κ. Θ. Δηλιγιάννη.

«Ὁ κ. Δηλιγιάννης, ὅταν μίαν φορὰν ὁ κ. Ἀθ. Εὐταξίας τοῦ ὡμίλει περὶ Δηλιγιαννικῆς τινος ἐφημερίδος ἥτις ὕβριζε τὸν ἐκ Λοκρίδος βουλευτὴν φίλον του ὄντα. τῷ εἶπε· — «Διὰ τί ἀντιγυχεῖτε κ. Εὐταξία; Εἰς τὴν Λοκρίδα ἀναγινώσκουν ἐφημερίδας; Σᾶς ἐρωτῶ, διότι εἰς τὴν Γορτυνίαν δὲν ἀναγινώσκουν» (Σκρὶπ 7 Μαρτίου 1902, κύριον ἄρθρον). Τὸ μαρτυράει αὐτὸ τὸ πρᾶμα κι ὁ ἴδιος ὁ Ἐφταξίας ποὺ σώπασε καὶ δὲν ἔδωσε καμιὰ ἀπάντηση τοῦ Δηλιγιάννη.

Κι ἂς μᾶς δείξουν τώρα οἱ δασκάλοι. ποὺ μὲ τὴν καθαρέβουσά τους ἀφίνουν ἀγράμματο τὸν Ἑλληνικὸ λαό, κ' ἔτσι μᾶς τιμωροῦν πολὺ σκληρὰ χωρὶς νὰ εἶχαν πάθει τίποτε κακὸ ἀπὸ μᾶς, τί διαφέρει ἡ δική τους τιμωρία ἀπὸ τὴν πιὰ σκληρὴ τιμωρία τῶν ἀρχαίων Μιτυληνιῶν, ποὺ ἄφιναν ἀγράμματα τὰ παιδιὰ τῶ συμμάχων τους ποὺ σήκωναν κεφάλι;

Μπορεῖ ὅμως οἱ δασκάλοι νὰ ποῦν, πὼς οἱ Ρωμιοὶ καταλαβαίνουν καλὰ τὴν καθαρέβουσα. δὲ διαβάζουν ὅμως γιατὶ εἶνε τεμπέλιδες, ὅπως μιὰ φορὰ ἕνας παλιὸς δάσκαλος εἶχε ἀφήσει πολλὲς μέρες νηστικὸ τ' ἄλογό του γιὰ νὰ τὸ μάθει νὰ μὴ φάει, καὶ κατόπι ἀφοῦ ψόφησε ἀπὸ τὴν πείνα ἔλεγε «Δυστυχία μου. μόλις ἔμαθε τ' ἄλογό μου νὰ μὴ φάει καὶ ψόφησε». Πρέπει ὅμως νὰ ξέρουν πὼς ἐμεῖς δὲν ἔχουμε καιρὸ ν' ἀκούσουμε ἀνοησίες, καὶ πρέπει νὰ μᾶς τ' ἀποδείξουν λογικὰ πὼς ὁ λαὸς καταλαβαίνει

τὰ φύλλα σας τὸ χυνόπωρο δὲν τἀγκιξε, πούθε ξεχωρίζει τὸ ἀληθινό σας χορμί; Κεφεῖς σπιτάκια ἀντικρυνά μου, πιὸς εἶναι ὁ ἀληθινός σας ἥσκιος; Βλέπω δυὸ κύκνους κάτασπρους μὲς τὴ μέση τῆς λίμνης νὰ πλέχουν!.. Ὦ κελάρισμα τῆς Ἴσαρας, μόνη φωνὴ ποὺ τὴ σιγαλιὰ μαγνητίζεις, πές μου τί σημαίνει τὸ λεφκὸ φάντασμα;

Στὴν ἄκρια τῆς στέκουμαι καὶ κοιτάζω. Ἰτάραχο νερὸ ἕνα βῆμα μακριά μου μακρένεται. Καὶ μακριὰ σὰν τὸ πέπλο τῆς νύχτας ἡ ὁμίχλη τοὺς κόσμους ἀκεπάζοντας μὲ τἀργιά της τὸ βῆμα σὲ μένα προβαίνει. Πὰν τὰ δέντρα! κ' οἱ κλαίουσες πάνε! Πᾶν τὰ σπιτάκια ποὺ ἀντίκρυ μου ἐθωροῦσα! Προχωρεῖ ἡ καταχνιὰ καὶ τἀδράχνει ἕνα ἕνα.. Μόλις οἱ κύκνοι ἀκόμα ξεχωρίζουν, θαμπωμένη ἀσπράδα. Πάνε κ' οἱ κύκνοι! Γύρο τριγύρο μου ὅλα ἴδια καὶ μόνο ἕνα βῆμα μακριὰ ἐγὼ στέκω! Καὶ μόνο ἡ Ἴσαρα πάλι φωνάζει· τί τάχα νὰ λέει; Τί μὲ καλεῖ μὲ τὸν ἄγνωστο κόσμο; Μόλις ἕνα βῆμα μακριὰ μου μακρένεται ἕνα χάος, τὸ ἄπειρο τὸ ἴδιο, ὁ βαθύς, ὁ μεγάλος ὁ πόθος. Ἕνας κόσμος ἐγώ, κένα βῆμα μακριὰ μου ἕνας ἄλλος! Τί νὰ λές. Ἴσαρά μου: Ποῦθε ξεβγαίνει ὁ μαγνήτης, ποὺ τραβάει τὸν κόσμο μου; Στέκουμαι ὅλο ἀντικρύζω τὸ ἄπειρο ὀμπρός μου· μὲ τραβάει... μὲ τραβάει, ὦ θεέ μου... τὸ πολυόσα, τὸ πολυόσα... ἀντικρύζω τὸ ἄπειρο ὀμπρός μου, τὸν ἀλύνιο μου πόθο, καὶ ἄτολμος στέκω καὶ δὲν μπαίνω ἐντός του κ' ἡ ὁμίχλη τραβιέται σὲ λίγο κι ἄσπρο φάντισμα ὁ κύκνος προβάλει!....

Μόναχο 14/11/98.

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΚΑΜΠΥΣΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΧΑΡΤΙΑ

Δημοσιεύουμε δυὸ παλιὰ συβόλαια τῆς Ἑρτανήσου, περιεργα γιὰ τὴ γλῶσσα ποὺ μεταχειρίζουνταν ἐκεῖ οἱ νοτάριοι τοῦ καιροῦ ἐκείνου, τηρῶντας τοὺς κανόνες τῆς γραμματικῆς καὶ τοῦ συνταχτικοῦ τῆς δημοτικῆς γλώσσας καὶ διδαχτικὰ γιὰ τὴν πρόοδο πόκαμε ἡ ἐθνική μας γλῶσσα ἴσα μὲ τὰ τήμερα. Τὰ ἔγγραφα αὐτὰ εἶναι παρμένα ἀπ' «τὸ Μεσολόγγι» τοῦ κ. Κ. Α. Σταπινόπουλου, ποὺ γλήγορα θὰ βγῆ.

«1801 ὀκτακοσίου ἕνας Δεκεμβρίου 8 ε. π. Κεφαλινία Ἀργοστόλι, τὴ σήμερον ἐνεφανίστη σωματικῶς ἔμπροσθεν ἐμοῦ Νοταρίου καὶ μαρτύρων, ὁ παρὸν Κὺρ. Ἰωάννης Παλαμᾶς ἀπὸ Μυσολόγκι, μὲ ὁποῦ εὑρίσκεται εἰς ἐτοῦτο τὸ πόρτο τοῦ Ἀργοστολιοῦ ἀπάνου εἰς τὴν Κικία ὀνομαζόμενη ὁ Μηχαὴλ καὶ Γαβριήλ, ὁ ὁποῖος Κύρ. Παλαμᾶς φανερώνει καὶ ὁμολογεῖ ἔμπροσθεν ἐμοῦ Νοταρίου καὶ μαρτύρων ὅτι ἀγγαλὰ καὶ διὰ κάπιες βίστες πολιτικὲς εὑρίσκεται ὡς Καπιτάνιος ἀπάνου εἰς τὴν αὐτὴν Κικία, διὰ τοῦτο φανερώνει ὅτι ἀπάνου εἰς τὴν αὐτὴν Κικία δὲν ἔχει τὸ παραμικρὸν ἐνταρέσε, ἀλλὰ τόσο ἡ αὐτὴ Κικία ὁτὰν καὶ ὅτι ἄλλο ὁποῦ νὰ τῆς ἀπαρθενάζῃ εἶναι ὅλα καὶ ἀγρικιόνται διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κυρίου Καπετὰν Στάμου Παπαγιαννόπουλου, ὁποῦ μοναχὴ εἶναι ὅλη ἡ αὐτὴ Κικία, καὶ ὁ ἄνωθεν Παλαμὰς δὲν ἔχει εἰς αὐτὴν τὸ παραμικρὸν ἐνταρέσε.

Ἐξεκαθαρίζει ἀκόμα ὅτι ἐπειδὴ καὶ νὰ εἶναι μπαρκάδες τρούπες φραντζέζικες ἀπάνου εἰς τὴν αὐτὴν Κικία διὰ νὰ τοῦς πάνε εἰς Μαρσίλια, καὶ ἐπειδὴ νὰ ἔλαξαν χρίαν διὰ προβιζιόνες τους, τοὺς ἐδάνισε ὁ ἄνωθεν Καπετὰν Στάμος τάλαρα χίλια ἑξακόσια τριάντα δύω καὶ παράδες ἑκατὸν εἴκοσι Νο τάλαρα 1632 παράδες 120, καὶ ἔκαμαν ριτζεβούτα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἄνωθεν Ἰωάννη Παλαμᾶ εἰς τὸ αὐτὸ σολδί, διὰ βίστες, ὡς ἄνωθεν: διὰ τοῦτο φανερώνει ὁ ἄνωθεν Παλαμὰς πῶς μήτε εἰς αὐτὴν τὴν ριτζεβούτα δὲν ἔχει κανένα ἐνταρέσε, ἐπειδὴ δὲν ἔδοσε ἀπὸ ἰδικόν του οὐδὲ ἕνα ἄσπρο καὶ μοναχό, ἀλλὰ ὅλο τὸ ἐνταρέσε εἶναι εἰς αὐτὴν τὴν ριτζεβούτα τοῦ ριθέντος Καπετὰν Στάμου Παπαγιαννόπουλου, καὶ διὰ τοῦτο εἰς κανένα καιρὸν δὲν ἔχει παραμικρὴν πρετέζα οὔτε εἰς τὴν κικία οὔτε εἰς τὴν ριτζεβούτα μόνον ὅλα εἶναι τοῦ αὐτοῦ Παπαγιαννόπουλου, καὶ εἰς κάθε καιρὸν ὁποῦ εἶχε θελήσῃ ὁ ἄνωθεν Κ. Καπετὰν. Στάμος Παπαγιαννόπουλος τόσον αὐτός ὁτὰν καὶ οἱ κληρονόμοι του νὰ βγάνουν τὸν ἄνωθεν Ἰωάννην Παλαμὰ ἀπὸ τὴν αὐτὴν Κικία, νὰ ἠμπορῇ νὰ τόνε λιμπεράρῃ χωρὶς καμμίαν πρόφασιν, καὶ χωρὶς καμμίαν παραμικρὴν πρετέζα εἰς κανένα παραμικρὸν πράγμα, ἀπὸ τὴν αὐτὴν Κικία, ριλαπάρωντος τὸ παρὸν ὁ ἄνωθεν Κρ. Ἰωάννης Παλαμᾶς διὰ καουτέλα καὶ ἀνάπαυσην τοῦ ἄνωθεν Κρ. Καπ. Στάμου Παπαγιαννόπουλου, καὶ ἔγιναν δύω ὅμοια τοῦ παρόντος διὰ νὰ ἔχει νὰ τὰ πάρῃ καὶ τὰ δύω ὁ ἄνωθεν κ. Καπετὰν Στάμος Παγιαννόπουλος, τὸ ἕνα ἀπὸ τὰ ὁποῖα νὰ ἔχῃ νὰ τὸ ἀπαριάσῃ εἰς τὸ σπίτι του, καὶ τὸ ἄλλο νὰ τὸ βατσένῃ μαζί του διὰ κάθε του καουτέλα, οὕτως πιεῖ ὡς ἄνωθεν, καὶ ὁ ἄνωθεν Κρ. Ἰωάννης Παλαμᾶς θέλει βεβαιώσει ἰδίας του χειρῶς, καὶ ὑπὲρ μαρτυρίας τῶν κάτοθεν.

Ἰωάννης Παλαμᾶς βεβαιώνω.
Θανάσις Πετροβίτζης μαρτυρῶ.
Χρίστος Γεωργίου μαρτυρῶ.
Γιωργάκις Ῥαζηκότζικας μαρτυρῶ.

ΗΛΙΑΣ ΜΙΛΟΝΑΣ ΝΟΤΑΡΙΟΣ

«1801 ὀκτακοσίου ἕνας δεκεμβρίου 13 Ε. Π. διακιαρίρει περιπλέον καὶ ὁμολογὰ ὁ ἄνωθεν Κρ. Καπετὰν. Ἰωάννης Παλαμᾶς ὅτι ἐπειδὴ καὶ νὰ ἔλαβον χρίαν ἀκόμα ὁ Σαμπηλεὸν κουμαντάντες τῆς τρούπας φραντζέζικης, καὶ ὁ Καπ. Σολνιεῖ καὶ ἄλλοι καπιτανέοι τῆς αὐτῆς τρούπας φραντζέζοι ὁποῦ εὑρίσκονται μέσα εἰς τὴν ἄνωθεν Κικία ὁποῦ καπιτανεύει εἰς τὸ παρὸν ὁ ἄνωθεν Καπ. Ἰωάννης Παλαμᾶς, διὰ προβιζιόνες τους, καὶ τοὺς ἐδάνισε ἀκόμα ὁ ἄνωθεν Κ. Καπ. Στάμος Παπαγιαννόπουλος ἕταιρα πετζοδούρα γερὰ ἀσιμένια πεντακόσια εἴκοσι Νο 520, καὶ ἔγινε ἡ ὁμολογία εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἄνωθεν Καπ. Ἰωάννη Παλαμά, διὰ ταῖς βήστες, ὡς ἄνωθεν, διὰ τοῦτο φανερόνει, καὶ ὁμολογὰ ὁ ἄνωθεν Καπ. Ἰωάν. Παλαμὰς ὅτι οὔτε καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ πετζοδούρα πεντακόσια εἴκοσι δὲν ἔχει νὰ κάμῃ εἰς τὸ παραμικρὸν ἐνταρέσε, σάντες καὶ νὰ μὴν ἔδοσε ἀπὸ ἐδικόντου τὸ παραμικρὸν τίποτες, μόνον ὅλα εἶναι καὶ ἀγρικιόνται εἰς τὸν ἄνωθεν Κ. Καπ. Στάμον Παπαγιαννόπουλον, ὡς ἐκεῖνον ὁποῦ τὰ ἐμέτρισε ἀπὸ ἐδικά του, καὶ ὅλο τὸ ἐνταρέσε εἶναι τοῦ αὐτοῦ Παπαγιαννόπουλου, διὰ τοῦτο εἰς κανένα καιρὸν δὲν ἔχει παραμικρὴν πρετέζα ὁ ἄνωθεν Παλαμὰς οὔτε εἰς τὴν Κικία οὔτε εἰς ταῖς προμελετιμένες δύω ριτζεβούτες, μόνον ὅλα εἶναι καὶ ἔχουν νὰ ἀγρικιόνται διὰ λογαριασμὸν τοῦ αὐτοῦ Κ. Καπ. Στάμου Παπαγιαννόπουλου, καὶ βεβαιώνει ξάναρχα ὁ ἄνωθεν Καπ. Ἰωάννης Παλαμὰς ἰδίας του χειρῶς.

Γιάννης Παλαμὰς βεβαιώνω

Ἀναστάσις Χατζιπούλος βεβαιώνω, λέγω μαρτυρῶ

Γιωργάκις Ῥαζοκότζικας βεβαιώνω, λέγω μαρτυρῶ

Ἰωάννης Πετρόβιτζι βεβαιώνω, λέγω μαρτυρῶ

ΗΛΙΑΣ ΜΙΛΟΝΑΣ ΝΟΤΑΡΙΟΣ

Elia Miloná Notaro Pubblico»

γιὰ παλιὸ μήτε γιὰ σημερινὸ Ἕλληνα συγραφέα. Πῶς θὰ ξέρουν οἱ δικοί μας ἀριστοκράτες κ' οἱ ψεφτογραμματισμένοι κάτι τις γιὰ τοὺς Ἕλληνες συγραφιάδες ἀφοῦ τοὺς ἀρχαίους δὲν καταλαβαίνουν, κ' ἐκεῖνα ποὺ γράφουμε στὴν λαθαρέβουσα ἐμεῖς οἱ σημερινοὶ γιὰ νὰ τὰ διαβάσουν δὲ φτάνει μόνο νὰ τοὺς δώσουμε τὰ βιβλία μας χάρισμα, παρὰ πρέπει νὰ τοὺς πλερώσουμε κ' ἕνα «ντὶς παρασὶ» γιὰ τὸν κόπο τους;

Ρωμιοί, Ρωμιοί, ἀγαπητοί μου Ρωμιοί! στὴ δουλιά του ὁ καθένας ἀπὸ σᾶς εἶναι πολὺ ξυπνός καὶ δὲν μπορεῖ νὰ τόνε γελάσει κανένας, ὄχι ὅμως καὶ σὲ κάθε ἐθνικὴ ὑπόθεση. Γιατί τότες γίνεστε πολὺ κουτοὶ καὶ μπορεῖ νὰ σᾶς γελάσει κ' ἕνας παλαβὸς ποὺ καὶ τὸ ἴδιο δικαστήριο ἀκόμα μαρτύρησε πῶς εἶναι ἀκαταλόγιστος. Καὶ πολὺ σωστὰ ἔλεγε ὁ σοφὸς Σόλωνας.

Ὑμέων δ' εἷς μὲν ἕκαστος ἀλώπεκος ἴχνεσι βαίνει, σύμπασιν δ' ὑμῖν κοῦφος ἔνεστι νόος».

Ὁ ἕνας μὲ τὸ «τί μὲ μέλει», κι ὁ ἄλλος μὲ τὸ «δὲ βαριέσαι, ἐγὼ βρέθηκα νὰ πιαστῶ μὲ τὸ δεῖνα καὶ δεῖνα ποὺ πολεμάει τὴ ζωντανή μας γλῶσσα;» ἀφίνετε νὰ καταστρέφεται τὸ δικό μας τὸ Ἔθνος. Κ' ἐμᾶς πάλι τοὺς λίγους ποὺ θυσιάσαμε καὶ θυσιάζουμε καὶ καιρὸ καὶ χρήματα καὶ τὴ ζωή μας ἀκόμα γιὰ σᾶς ποὺ δὲν ξέρετε ποιὸς εἶναι ὁ ἀληθινὸς φίλος καὶ ποιὸς ὁ καταραμένος ὀχτρός σας, μᾶς ἀφίνετε χωρὶς καμιὰ ὑποστήριξη, χωρὶς καμιὰ βοήθεια, νὰ πολεμήσουμε μὲ κείνους ποὺ καρδαμώνουν τρώγοντας τὸ δικό σας ψωμὶ καὶ πίνοντας τὸ δικό σας αἷμα.

Γιὰ ὀχτρό σας ἔχετε τὸ σοφὸ γλωσσολόγο καὶ καθηγητὴ καὶ καλό μας ἀρχηγὸ κ. Ψυχάρη, ποὺ μᾶς ἔδειξε καὶ μᾶς δείχνει τὸν τρόπο νὰ γράφουμε ἀφτὴ τὴν ὄμορφη, τὴν ἀληθινή, τὴ ζωντανή σας γλώσσα, τὴ γλώσσα ποὺ μάθατε ἀπὸ τὴ μητέρα σας, τὴ γλώσσα ποὺ ξέρετε περίφημα πρὶν πατήσετε στὸ σκολειὸ καὶ μπορεῖτε πολὺ καλὰ μὲ ἀφτὴ νὰ γίνεστε ὅλοι σας γραμματισμένοι, φτάνει νὰ λείψει ἡ καθαρέβουσα. Καὶ δὲν ξέρετε πῶς ὁ κ. Ψυχάρης εἶναι ὁ καλλίτερος φίλος σας, ποὺ θυσιάστηκε καὶ θυσιάζεται γιὰ τὸ δικό σας συφέρο.

Ἐκεῖνα ποὺ μᾶς λέει καὶ μᾶς ὁρμηνέβει σὰν καλὸς ἐπιστήμονας ὁ κ. Ψυχάρης δὲν τὰ λέει μόνος του, τὰ λένε ὅλ' οἱ ἀληθινοὶ ἐπιστήμονες, τὰ λέει ἀπκράλλαχτα κι ὁ κ. Βερναρδάκης στὸν «Ψευδαττικισμοῦ ἔλεγχον» τὰ λέει σὲ πολλὰ μέρη κι ὁ ξακουσμένος γλωσσολόγος μας κ. Γ. Ν. Χατζιδάκης. Ἀφτὸς μάλιστα στὸ Παιδαγωγικὸ σκολειὸ, ἔτος 1884 σελ 308 καὶ παρακάτω, ἔγραψε γιὰ τὴ ζωντ-